

De invloed van scheren en knippen op de vacht

TEKST
Jet Bijen
FOTOGRAFIE
Ria van Middelaar

De Nederlandse trimmer kan trots zijn op het resultaat van zijn of haar inspanningen. We toiletteren (ras)honden naar de officiële rasstandaard en gebruiken daarbij technieken waarbij de vacht zoveel mogelijk structuur behoudt. Dus worden ruwharige Dashonden geplukt, en niet geschoren. Van Spaniërs plukken we de pluizen uit de vacht, de rest van het haar brengen we met de effileerschaar zo natuurlijk mogelijk in model. Tot zover het ideaalplaatje. Want niet alle vachten zijn gelijk van kwaliteit, waardoor de gewenste techniek niet altijd (geheel) toepasbaar blijkt. Om het beestje bij de naam te noemen: we scheren de Lhasa Apso die vervilt is, knippen "zachte" beenbehang bij de Teckel en scheren de hals en borst van de Westie. We willen niet dat honden pijn lijden, de huid kaal of beschadigd raakt, en we denken ook nog eens aan ons eigen lijf en de rekening voor de klant.

Er zijn echter redenen te bedenken om het traditionele toiletteren achter ons te laten en over te schakelen op scheren en knippen. Het scheelt tijd, dus geld. Het spaart ons lichaam en de huid van de hond. Maar de vachtstructuur en -kleur veranderen dramatisch; we onderscheiden een geschoren Airedale op honderd meter afstand van een traditioneel geplukte. Bovendien vermoeden we dat de huid er op de lange termijn schade van ondervindt. Want wat gebeurt er eigenlijk met de vacht na kortwieken met de scheermachine?

Dwars door alle fases

Als voorbeeld nemen we een stokharige hond, een zwarte Labrador. Dit ras wordt soms geschoren om haaroverlast in huis tijdens de rui tegen te gaan. Ieder vachttype verhaart gefaseerd, zodat voorkomen wordt dat de kwetsbare huid onbeschermd raakt. Zelfs bij de stokhaar, die een periodieke totale verharing kent, duurt de rui meerdere maanden. De haarzakjes in de huid zijn dus niet allemaal in exact dezelfde stadia van de vachtgroeicyclus. Scheren we de Labrador met een 5mm-scheerkop, dan korten we haren in die nog "uit de oude vacht" stammen, jonge haren die volop in hun groeifase zitten, alsmede haren die net aan hun rustfase begonnen zijn.

Het oude haar uit de vacht was nog niet uitgevallen; het haarzakje is dan nog niet ver genoeg uit de ruststand, de haarkiem ontwikkelt dus ook geen nieuwe haarcellen. Het nu tot 5 mm ingekorte haartje en de haarwortel (ca 1 ½ mm lang) zullen spoedig alsnog

zonder problemen uitvallen. Dit is een actie van het haarzakje dat wordt ingezet zodra de haarkiem jonge haarcellen aanmaakt. De oude haar of diens lengte heeft hier dus geen invloed op.

Haren die tijdens de groeifase geschoren (geknipt, afgebroken) worden zetten een groeispuurt in om alsnog de genetisch oorspronkelijke haarlengte te bereiken. Maar omdat "het beste materiaal" al is uitgedeeld

aan het zojuist afgeschoren haartopje, is de kwaliteit van deze surrogaathaar slechter. De haarschors is pover ontwikkeld waardoor stevigheid en ook pigmentatie verminderen. Gelukkig valt deze surrogaathaar bij het volgende verhaarseizoen vanzelf uit en de haarkiem levert dan weer "gezonde" grondstof voor de nieuwe haar.

Voor de nieuwe haren die hun groeifase al voorbij zijn is deze aanvullende groei niet meer mogelijk. Hun haarkiem had al afscheid genomen en blijft onderin het inmiddels gekrompen haarzakje achter tot het volgende verhaarseizoen. De tot 5mm ingekorte grijze stoppels blijven dan ook tot de volgende rui op de huid achter; zij behoren tot de nieuwe vacht! Na het uitzitten van de lange

Nadelen en gevolgen

Een kortgeschoren vacht kan de huid niet naar behoren beschermen. De huid, over haar volle omvang ontdaan van de beschermende top laag, moet uit alle macht trachten de schade op te vangen. Pigmentcellen in de huid, voor zover aanwezig, proberen een schild tegen UV-straling te vormen. Secundaire (wol)haren ontwikkelen zich explosief in de "zoom" van de haarzakjes, teneinde de huid af te schermen. De natuur herstelt bij wijze van eerste hulp op die manier de verwoeste vacht. Ook op de langere termijn verandert er iets. Elke manipulatie van de vacht leidt tot een versnelde groeicyclus. Terwijl pigment en wolharen de eerste klappen alvast opvangen, ontplooiën de haarzakjes zich versneld en

ken struint en geen geschillen uitvecht met soortgenoten. Serieuzer zijn de nadelen als de vacht jaarlijks of zelfs vaker geschoren wordt. Met elke scheerbeurt is de bescherming tegen UV-straling een flinke tijd afwezig. Vooral bij poolhonden kan het een jaar of langer duren voor de vacht weer beschutting biedt aan de huid.

Door de herhaald versnelde vachtgroeicyclus raakt de kwaliteit van de haren achterop. Op hogere leeftijd blijken soms zelfs de haarcellen in de haarkiem uitgeput. Dit verschijnsel zie je wel bij oude keeshondjes die hun hele leven kortgeschoren zijn. Op de rug is dan een niet meer groeiende vacht van stoppels, pluus en kale huid zichtbaar. Opvallend is ook dat de haarkiem bij herhaald overprikken haren produceert die niet meer zo lang worden als oorspronkelijk. Een voorbeeld hiervan is het frequent kortplukken van terrieroren voor tentoonstellingen, zonder de trimrijpheid van het haar af te wachten.

Alleen foute boel bij de stokhaar?

De gevolgen van het kortscheren van een Labrador gelden net zo goed voor andere vachten dan de stokhaar. De huid van een Spaniel, langharige kruising, ruwharige Terrier of Poedel is na het scheren net zo kwetsbaar als de Labrador in het voorbeeld. De gevolgen voor de vacht, als deze steeds geschoren wordt, zijn vergelijkbaar met de Labrador; de kwaliteit van de vacht verslechtert cumulatief bij elke scheerbeurt. Vergelijk de haren op de oren van een Maltezer maar eens met het vier keer per jaar geschoren vachtje op zijn rug.

Tot slot

Er valt heel wat te discussiëren als het over scheren versus kynologisch verantwoord trimmen gaat. Laten we dan wel steekhoudende argumenten gebruiken. Moge dit artikel hiertoe bijdragen.

rustfase en het ontwaken van de haarkiem vallen deze stoppels alsnog uit. De haren die straks opnieuw ontstaan zullen weer diepzwart stevig en gezond zijn.

moet de haarkiem alweer aan het werk. Blijft het bij een incidentele scheerbeurt, dan valt de schade, behalve dan voor het uiterlijk, te overzien. Mits de hond binnenshuis slaapt, uit de zon blijft, niet door braamstrui-

Van de Redactie: Collega Annemiek Leegstra heeft een artikel voor haar klanten geschreven waarin zij uitlegt wat voor haar nadelig is aan een geschoren vacht. Zij stelt dit schrijven graag beschikbaar aan haar collega's. Via trimmagazine@abhb.nl is dit op te vragen